

Клименко Марія Сергіївна, здобувач вищої освіти
Інституту права та сучасних технологій
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

Науковий керівник: Коваль Ольга Миколаївна, канд. юрид. наук,
доцент, доцент кафедри приватного та публічного права
Київський національний університет технологій та дизайну, Україна

ПРАВОВІ АСПЕКТИ РЕГУЛЮВАННЯ СТВОРЕННЯ ТВОРІВ ШТУЧНИМ ІНТЕЛЕКТОМ

Штучний інтелект (ШІ) революціонізував численні сфери, включаючи створення літературних, художніх та музичних творів. Оскільки створений ШІ контент стає дедалі складнішим, питання про те, чи можна визнати ШІ автором за чинними правовими нормами, барвиться новими кольорами.

Виникнення штучного інтелекту (ШІ) революціонізувало різні галузі, спричинивши безпрецедентні досягнення та ефективність. Однак, разом з цими технологічними інноваціями, ШІ також поставив значні юридичні та етичні виклики, зокрема у сфері авторського права [1]. Ця стаття досліджує вплив ШІ на авторське право, зосереджуючись на переосмисленні авторства в контексті творів, створених ШІ.

Авторське право, історично призначене для захисту прав інтелектуальної власності людських творців, ґрунтується на понятті авторства. Традиційно автором визнається особа, яка вносить творчий внесок у створення оригінальних творів. Ця правова основа була добре підходящою для епохи, домінованої людською творчістю, але зростання ШІ вимагає переосмислення цих основних концепцій [2].

Системи ШІ, особливо ті, що використовують машинне навчання та нейронні мережі, тепер здатні створювати широкий спектр творчих продуктів: від музики та мистецтва до літератури та програмного коду. Ці твори, створені ШІ, піднімають фундаментальне питання: Хто, якщо взагалі, повинен вважатися автором? Чи повинен це бути сам ШІ, розробник, який створив ШІ, чи користувач, який надав вхідні дані?

ШІ як автор: Деякі вважають, що ШІ, як суб'єкт, який створює твір, повинен отримати авторські права. Однак, чинні правові системи не визнають неживі сутності як авторів. Надання ШІ статусу автора вимагало б значних змін в авторському праві, включаючи визначення особи та обов'язків, пов'язаних з авторством.

Інша точка зору полягає в тому, що розробник, який створив ШІ, повинен визнаватися автором, оскільки він несе відповідальність за дизайн та функціональність ШІ [3]. Цей підхід узгоджується з концепцією ШІ як інструменту, який використовується розробником для створення творів. Однак, цей підхід може не враховувати автономні рішення ШІ.

Третя точка зору передбачає, що користувач, який вводить дані та спрямовує вхідні дані ШІ, повинен вважатися автором. Ця перспектива підкреслює творчий контроль та наміри користувача, аналогічно до фотографа, який керує камерою. Однак, цей підхід може ускладнюватися різними ступенями введення користувача

та автономії ШІ.

У Сполучених Штатах, Бюро авторського права США послідовно відмовляло у наданні авторських прав творам, створеним без участі людини. Аналогічно, у Європейському Союзі, Європейський парламент обговорював вплив ШІ на авторське право, підкреслюючи необхідність людського автора та його творчого внеску.

Оскільки ШІ продовжує розвиватися, авторське право повинно адаптуватися до складнощів творів, створених ШІ. Можливі підходи включають:

Гібридні моделі: Поєднання елементів існуючих систем для визнання внесків як людей, так і ШІ. Це може передбачати спільне авторство або специфічні права на компоненти, створені ШІ. Визнання спільного авторства між людьми та ШІ визнає творчий внесок як ШІ, так і людей, які беруть участь у його розробці та використанні. Створення нових категорій інтелектуальної власності спеціально для творів, створених ШІ, із захищеними правами та охороною. Розробники, які створюють ШІ, можуть вважатися співавторами разом із користувачами, які надають конкретні вхідні дані або керують творчим процесом ШІ.

Модель похідних творів. Інший гібридний підхід може полягати у трактуванні контенту, створеного ШІ, як похідних творів. Основне авторство: Основний автор (людина) зберігає права власності, тоді як внески ШІ вважаються похідними.

Роялті та ліцензування: Можна встановити угоди про роялті та ліцензування для компенсації розробників та користувачів за роль ШІ у створенні похідного твору.

Забезпечення того, щоб правова система враховувала етичні наслідки, такі як можливість ШІ поширювати упередження або вплив на людських творців.

Висновки. Перетин ШІ та авторського права представляє складну, але необхідну сферу для правової реформи. Оскільки творчі можливості ШІ розширюються, концепція авторства повинна бути переосмислена, щоб забезпечити актуальність та ефективність авторського права. Ретельно розглядаючи ці питання, ми можемо створити правове середовище, яке сприяє інноваціям, водночас захищаючи права творців в епоху штучного інтелекту.

Список використаних джерел:

1. Ahuja V. Artificial Intelligence and Copyright Issues and Challenges. URL: https://www.researchgate.net/publication/372418545_ARTIFICIAL_INTELLIGENCE_AND_COPYRIGHT_ISSUES_AND_CHALLENGES (дата звернення: 18.06.2024).
2. Duan Y. Artificial Intelligence DIKWP International Evaluation Standards International Committee Standard Meeting-Meeting Minutes. URL: https://www.researchgate.net/publication/380600939_Artificial_Intelligence_DIKWP_International_Evaluation_Standards_International_Committee_Standard_Meeting-Meeting_Minutes (дата звернення: 18.06.2024).
3. Machusky V.V. The white paper on artificial intelligence as a source for the formation of European Union legislation in the field of artificial intelligence. URL: https://www.researchgate.net/publication/380587899_The_white_paper_on_artificial_intelligence_as_a_source_for_the_formation_of_European_Union_legislation_in_the_field_of_artificial_intelligence (дата звернення: 18.06.2024).